

Khadija Arib zou prima Kamervoorzitter zijn

Door Frans Weisglas.
Oud-Voorzitter van de Tweede Kamer.

NRC en NRC-Next, 18 december 2015

Anouchka van Miltenburg is afgetreden als Voorzitter van de Tweede Kamer. Er moet dus een nieuwe Kamervoorzitter komen. Het is van het grootste belang dat dat een Kamerlid is met ruime ervaring en geschiktheid voor dit veelzijdige ambt. Bij de keuze moet het gaan om kwaliteit en ervaring, niet om de politieke partij waartoe de nieuwe Voorzitter behoort.

De taken van de Kamervoorzitter zijn veelzijdig.

De meest zichtbare taak is het voorzitten van de Tweede Kamer. De Voorzitter is in die rol de strikt neutrale scheidsrechter van de debatten. Spreektijd, interrupties; alle fracties (en dat zijn er thans 16) moeten eerlijk en evenwichtig aan bod komen. Politiek gevoel van de Voorzitter is daarbij essentieel . Hij of zij mag niet het politieke ritme van het debat verstoren en al helemaal geen invloed hebben op de uitkomst van de discussies in de Kamer. Minderheden moeten net zo goed aan bod kunnen komen als meerderheden; kleine fracties even goed als grote. Tegelijkertijd moet de Voorzitter de tijd in de gaten houden; het kan niet drie keer per week nachtwerk worden. Voor dit alles is het van belang dat de Kamervoorzitter een natuurlijk gezag heeft bij alle leden. Voorts is kennis van het Reglement van Orde van de Kamer en gevoel daarvoor essentieel. Langdurig lidmaatschap van de Kamer is voor dit alles een voorwaarde.

Tweede taak van de Voorzitter is het dragen van eindverantwoordelijkheid voor het “bedrijf “Tweede Kamer. Daar werken zo’n 500 mensen in uiteenlopende functies ,van commissiegriffier tot beveiliger. De dagelijkse ambtelijke leiding ligt bij de Griffier en de directeuren. De Voorzitter ziet daarop toe, is een soort “President-Commissaris” van het bedrijf. Belangrijke beslissingen in de bedrijfsvoering van de Kamer worden aan de Voorzitter voorgelegd. Deze worden meestal besproken in het Presidium van de Kamer, waar de Kamervoorzitter ook voorzitter van is. Ook daar is gezag bij de andere leden van groot belang. En ook hiervoor is langdurige Kamerervaring een vereiste.

Derde taak van een Kamervoorzitter is het vertegenwoordigen van de Kamer in binnen-en buitenland. Dat varieert van het ontvangen van een buitenlands Staatshoofd, tot het spreken op een groot congres of het bijwonen van een conferentie in het buitenland. Bij staatsrechtelijke ceremoniële bijeenkomsten heeft de Voorzitter een belangrijke rol. Voor dit aspect van het werk is gevoel voor decorum en ceremonieel een vereiste, alsmede het vermogen tot representatief optreden. Talenkennis is hierbij ook een noodzaak.

Vierde aspect van het werk van de Voorzitter is de functie van speciaal adviseur van het Staatshoofd. Tot 2012 was dat vooral bij kabinetsformaties; na de wijziging van het reglement van orde van de Kamer is die taak minder belangrijk geworden. Maar bij andere gelegenheden wordt de Kamervoorzitter wel geacht de Koning van advies te kunnen dienen en hem over de Kamerwerkzaamheden te informeren. In de kabinetsformatie is de taak van de Voorzitter sinds 2012 anders, maar niet minder belangrijk geworden. Hij of zij dient de aftrap te geven bij de formatie door alle fracties te raadplegen en daarna een “verkenner “- een soort informateur- ter benoeming aan de Kamer voor te leggen.

Al deze taken van de Voorzitter vragen juist nu om een zeer ervaren Kamervoorzitter, liefst een huidig lid van het Presidium. Ook omdat de nieuwe Voorzitter niet langer dan 14 maanden, tot de verkiezingen van 2017, in de stoel zal zitten .Tijd voor inwerken is er niet. De beslissing ligt uiteraard bij de leden van de Tweede Kamer .Maar ik vind dat op grond van bovengenoemde taken en criteria de huidige Tijdelijk Voorzitter van de Kamer, mevrouw Arib, het meest in aanmerking komt om de functie van Voorzitter de komende 14 maanden te vervullen.